

שנה ז' גליון ר"מ - רמ"א

תשעה באב - ואתחנן [נחמו] תשפ"ג

זמני עיה"ק ירושלים תובב"או

הזלה"ג - 7:05 / צאת השבת [ר"ת] - 8:53

פניני הרמה

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

פניני הרמה

לתשעה באב

משלחנו של רבינו:

אימרות וסיפורים ממה שראה רבינו שליט"א אצל רבותיו הגדולים מצוקי ארץ זיע"א בעניני גלות וגאולה וזהתייחסות למדינה הציונית שר"י - מתוך ספר 'הדור והתקופה':

מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל:

❖ פעם נאנח על המצב בכלל ישראל וחזר והתחזק בהזכירו מש"א הנביא ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך הרי דכל הצער הן כרגע נגד הרחמים שנזכה להם.

(עמ' כג)

❖ פעם אמר לי אמנם אבי הגר"ח ידע מראש מה יהיה בימים שיבואו והוא ידע מה יעללו לנו הציונים ונאנח, אבל אני מרגיש זה בפועל זה עוד הרבה יותר גרוע, והוסיף הרי ירמיה ראה מקודם את כל החורבן וידע הכל, בכל זאת כשראה החורבן בעיניו אז אמר איכה.

(עמ' כה)

❖ בתחילה חשבו הציונים לקרא להמדינה 'מדינה יהודית', ואח"כ חזרו מזה וקראו ישראל, ושאלתי את מרן ז"ל למה עשו כן ולמה קראו אותה 'מדינת ישראל', והשיב כי רצו לכפור במהות כלל ישראל ולכפור בגלות, כי באמת כלל ישראל הוא דבר בפני עצמו וארץ ישראל מתנה ממנו יתברך, והם רצו להדגיש כי רק תושבי המדינה הם מהות כלל ישראל והוא כפירה.

(שם)

מרן החזו"א זצ"ל:

❖ בתקופה שבטרם קום המדינה היה רגיל לומר "עס וועט נישט זיין קיין מדינה", וכשהוכרזה המדינה ושאלתי אותו על כך, ביטל את הדבר ואמר "עס איז ניקסט קיין מדינה מען וועט אמאהל אויפשטיין אינדערפרי און זעהן אז עס איז מער נישט דא", – יהיה בוקר אחד ויתגלה שהמדינה בטלה.

(עמ' נא)

❖ בתחלת המדינה כשהכריחו הממשלה על מפקד תושבים שכל תושבי ארץ ישראל היו נדרשים להתפקד ולהרשם כדי לקבל תעודת זהות וע"י תעודה זו נתנו הזכות להשתתף בבחירות ולחלוקת מזון וכו' והזהירו שמי שלא יבא להרשם יובא למשפט, כמובן שכולם נרשמו זולת איזה יחידים בירושלם, בעת ההיא נכנסתי למרן החזו"א זצ"ל והיו פניו צוהלות וסיפר לי בשביעות רצון שהיו אצלו המפקדים ואמר להם "איך בין פון די ירושלימער איך בין זיך נישט מפקד" ועזבוהו וסיפרתי לו שגם אני לא התפקדתי אבל אבי מורי ז"ל מצטער ע"ז כי מפקד מנקמת הציונים ואמר שאם יש צער לאביך לך להרשם אבל כשספרתי לא"מ ז"ל שגם החזו"א לא התפקד נח דעתיה.

(עמ' נב)

❖ בתחלת המדינה כשרוח שמחה שררה ברחובות לריקודים בעוה"ר, שאלני גיסי שהיה מלמד בת"ת, לשאול את פי החזו"א מה לומר לילדים, ואמר החזו"א שצריך לומר להם כי הכלל הוא שההמון אינו יכול להתגבר על יצר הרע ונמשכים אחריו, וע"כ הסימן הוא לראות מה הם עושים כדי לעשות ההיפוך ואז ודאי עושים כראוי.

(עמ' נג)

מרן המהרי"ץ דושינסקיא זצ"ל:

❖ כשהגיע הידיעה על חורבן אירופה קראו כל הרבנים ליום תפלה בכותל המערבי ובראשם הרבנים הראשיים וכל האדמו"רים, הכינוס היה מיועד להיות ביום ד' אולם אדמו"ר זצ"ל ובית דינו לא רצו להשתתף בזה וע"כ קראו ליום תפלה ביום ב' כמובן שהעיר היתה כמרקחת על הפירוד כלשונם. ... גם נודע לי אח"כ כי גוף העצה והבקשה לקרוא ליום תפלה בנפרד היה מאת מרן מבריסק זצ"ל, ועיקר הסיבה היתה כי נודע שהרבנים הללו רוצים לקבוע ביום ד' צום קבוע על החורבן ומרן מבריסק זצ"ל הראה שהדבר אסור, והוא עפי"מ שאומרים בקינות בהקינה שמתחלת מי יתן ראשי וכו', "כי אין להוסיף מועד שבר" וכו' ע"ש, הרי שאין בכחנו לעשות עוד תקנה לדורות, אבל הרב הראשי הציוני צחק מזה באמרו מה מביאים ראיות מקינות, וחרה למרן זצ"ל ואמר: "תוספות מביאים ראיות מיוצרות ולאותו

רב פאסט נישט", ועל כן באה העצה שהעדה החרדית ורבניה יתפרדו בגלוי וממילא לא יהיה לזה שום ערך וכן היה שנמנעו לקבוע הצום.

(עמ' סה)

❖ פעם בחוה"מ סוכות ישב ציבור גדול של מבקרים בבית אדמו"ר זצ"ל והאנשים דיברו ע"ד הסימנים שביאת המשיח קרובה ושרר שם איזה רוח התלהבות שממש כ"א הרגיש שמשיח קרוב, אולם אדמו"ר זצ"ל ששתק כל הזמן פתח ואמר "די סימנים זיינען שוין אסאך מאהל געוועהן און משיח איז ניקס געקומען" וקירר אח ההתלהבות.

(עמ' סו)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "הסתר פנים"

[מתוך ספר בית אב שיחות. נאמר בהיכל הישיבה – ערב תשעה באב שנת תשנ"ג לפ"ק]

מקום, ידם באמצע לסתור ולהפריע ויש להם כח עצום כי ארץ ניתנה ביד רשע ונהנה אנו רואים שהיה עוד שבט אחד מכלל ישראל, בתימן, שלא שינו כלום מאז חורבן הבית ושומרים על דרך יהדות כמו שהיה קודם החורבן ללא שום שינוי אלפיים שנה, וכעת גם על אלה משתלטים, ועינינו רואות וכלות ואין בידנו להושיע. ואיך זה יתכן שנמסר כח כזה לס"א ר"ל? מדכתיב לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים? אמנם לא ינוח, אבל יש מציאות כזו].

אכן שורש הדברים במדרש רבה בפתיחתא לאיכה (אות כה): "עשר מסעות נסעה השכינה מכרוב לכרוב ומכרוב למפתן הבית מן מפתן הבית לכרובים ומן הכרובים לשער הקדמוני כו' משהיתה שכינה יוצאת מבית המקדש היתה חוזרת ומגפפת ומנשקת בכתלי בית המקדש ובעמודי בית המקדש ובוכה ואומרת הוי שלום בית מקדשי הוי שלום בית מלכותי הוי שלום בית יקרי הוי שלום מן כדון הוי שלום" וכו', וככל שהתרחקה השכינה גדל החורבן.

כי כל זמן שיש התגלות שכינתו ית' אי אפשר להרע לפעול דבר [וכמו שנאמר בשם מרן הגר"ח זצ"ל כי כשיבא משיח לא יצטרך ללחום ברשעים, כי מיד יברחו

אסור לדבר דברי תורה, אבל מותר ומחויבים לדבר בגדר האבלות של תשעה באב, כבר מבואר בספרים הקדושים כי חורבן ביהמ"ק אינו דבר גמור שנחרב פעם אחת, אלא כל זמן שנמשך החורבן הולך ונחרב ר"ל, והוא דאיתא בגמרא סוטה (דף מט.) מיום שחרב ביהמ"ק כל יום קללתו מרובה, והוא שאמרו ז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, חורבן חדש, ודייק במהר"ל (נצח ישראל פרק לה) לשון הפסוק (עמוס ט. יא.) "סוכת דוד הנופלת", לא נאמר שנפלה אלא נופלת עדיין [וראיתי במהר"ל כי ברגע שנגמרת הירידה שאי אפשר יותר, מיד בהכרח יבא הבנין בפעם אחת].

ונתבונן במצב כלל ישראל בדורותינו. עוד לא עברו מאתיים שנה מאז שכל ישראל היו בחזקת כשרים שומרי תומ"צ, לא היה שייך ח"ו חילול שבת בכלל ישראל או אכילת טריפות, עד שבא הערב רב והחטיא רוב רובם של כלל ישראל ופרקו עול, ולאחרונה החל הער"ר לשלוט על כלל ישראל בכח וחוזק עצום, לא רק במדינתם אלא בכל מקום בעולם ידם שולטת ותקיפה ומטילים עולם על שומרי תומ"צ, אם רוצים לעשות דבר להרמת היהדות בכל

ויתחבאו], הסתר פנים הוא סיבת שלטון הרע, ומוכח
מזה כי מש"כ "ואנכי הסתר אסתיר" פי' עוד ועוד,
ואם אנו רואים החורבן מתגבר והרשעים שולטים
יותר ויותר מוכחא מילתא כי ההסתר הולך ומתגבר
וזה סיבת כחם ונכמשל שאמר מרן (הגרי"ז מברסק) זצ"ל
כששאלוהו מה היה הרמב"ם אומר למה שמתהוה היום?
וענה כי אם הרמב"ם היה חי לא היה יתכן מצב כזה,
ויובן מזה ענין הסתר שכינתו ית' שגורם להחורבן, ובכלל
זה שבהכרח אנשי אמנה וצדיקים אפסו, ואין לנו בדור זה
מי שיאיר לנו נתיב].

והנה מצינו גודל צערו ית"ש מה שהוצרך להסתיר
פניו מביהמ"ק וכדאיתא במדרש הנ"ל שכביכול
הקב"ה היה בוכה וקורא למספד ונהי, אוי לי לביתי
שהחרבתי וחזרתי למקומי הראשון, כביכול, ונאמר
במסותרים תבכה נפשי, יש לפרש שמחמת ההסתר
שהקב"ה הוכרח להסתיר שכינתו תבכה נפשו, והוא
הוא ענין צערא דשכינתא.

ובגמרא ברכות (דף ג.) מסופר על רבי יוסי שנכנס
לחורבה ואח"כ אמר: "שמעתי בת קול שמנהמת
כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את
ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות",
והיה זה ב'חורבה', ר"ל כשיש חורבן אזי הקב"ה
כביכול בוכה על הבנים שהגלו משולחנו. וכעין
דמצינו בענין גודל ענין שילוח הקן כדאיתא **בזוהר
הקדוש** (תיקו"ו, כג) כי ע"י שהאם מנהמת על בניה
מתעוררת השכינה לבקש על בניה, כי פעולה של
מטה מעוררת למעלה, ונראה שאנו מחויבים לעשות,
והוא ע"י אבלותנו ובכייתנו, וביותר בתשעה באב יש
לשפוך דמעות ולהתבונן בעוצם ההסתר פנים
לאוקמא שכינתא מעפרא, ויתעוררו רחמי שמים על
הבנים שגלו משולחן אביהם, בב"א.

וזה לעומת זה אנו צריכים להצטער על צערא
דשכינתא, והוא ענין התפילה והצער, כמו שהאר"ך
בזה **בנפש החיים** שער ב' פרק י"א, ולאוקמא
מעפרא, וכמה אנו צריכים ומחויבים בדור זה לבכות
ולקונן ע"ז בעוצם צער השכינה שהוצרכה להסתר
כ"כ כאשר נוכל לדון מעוצם תוקפם של הרשעים
רח"ל.

ואיתא עוד בגמרא סוטה שם: "ואלא עלמא אמאי קא
מקיים אקדושה דסידרא ואיהא שמיה רבא
דאגדתא", ומפרש במהר"ל כי החורבן וההסתר הוא
רק בעולם הזה, אבל למעלה, הרי נאמר מלכותך
מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור,
ומציאות הקיום בעוה"ז הוא רק בבחינה שיש עדיין
קשר לעולם העליון הנצחי, והוא במה שישראל
אומרים לעלם ולעלמי עלמיא.

ומבואר בפירש"י שם שענין קדושא דסדרא וקדיש
דאגדתא הוא שעי"ז כל ישראל גם ההמון עוסקים
מעט בתורה וקדושת השם עיי"ש, נמצא
שההתקשרות האמיתית למעלה הוא ע"י התורה, כי
ע"י התורה נמצא שמחה בעולם כמו שאיתא בנפש
החיים שער ד' עיי"ש באורך, והביאור שהתורה
משמחת את השכינה, וכדמבואר **במשנה אבות** (פ"ו
מ"א) הלומד תורה לשמה משמח את המקום וכו',
והיא גופא אוקמא דשכינתא והחזרתה למקומה
כביכול וזה לבד שאנו יכולים לעשות להשיב כימי
קדם.

וכגודל האבלות והצער של השכינה כן עלינו בתשעה
באב לקבל עול עמל התורה לשמח את המקום, ואז
ירחם עלינו ותתגלה מלכותו עלינו וכל הרשעה כולה
כעשן תכלה בבדן בית המקדש במהרה בימינו.

פניני הרמה

לפרשת ואתחנן

מפניני פרשה:

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר. (ג. כג.), פירש"י אע"פ שיש לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם ע"כ, ואיך יצויר דבר זה אדם שיש לו כח התביעה ואינו מבקש אלא מתנת חנם, הרי ע"כ מתנת חנם שהצדיקים מבקשים היא בקשת מתנת חנם בכל לבם? ונראה כיון שכל מעשה טוב ומצוה שאדם זוכה לעשותה יקרה מפנינים בעיניו וזכייה רבה יחשב לו, וא"כ אדרבה כל מעשיהם הטובים שצדיקים זכו לעשותם רואים בזה גופא מתנת ה', שנסתייע בידם, וא"כ מה שמבקשים עוד לא בכח תביעה באים אלא לבקש עוד מתנת חנם.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "השגת ארץ ישראל"

[מתוך ספר בית אב שיחות לתשעה באב. נאמר בשנת תשמ"ו לפ"ק]

אפשר שתנתן הארץ אלא מי שזוכה לראיה, אבל תתכן ראיה בלי נתינה כמו שמצינו אצל מרע"ה שנאמר וראה את הארץ, וראית אותה ושמה לא תבא.

וראייה זו נראה שהוא ההשגה של ארץ ישראל, כי ארץ ישראל אינו רק מקום מסוים במפת העולם, ארץ ישראל היא בחינה של ארץ החיים של שלמות השגה בקדושה עליונה ובהשגחתו ית"ש בחינת "עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה", "שויתי ד' לנגדי תמיד".

זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא אחרי ה'. (א. לו.), וצ"ב מאחר שנאמר ולו אתן את הארץ, פשיטא שיראנה? ועוד מה הקדים הראיה לנתינה? ולעומת זה לגבי הדור כולו נאמר אם יראה איש וכו' הדור הרע הזה את הארץ הטובה, נזכרה ראיה לבדה שלא יראוה, משמע שזולת בחינת נתינה יש בחינת ראיה, וראיה קודמת לנתינה, על כן בכל הדור נאמר שלא יזכו אפילו לראיה, ורק אצל כלב כתיב שיראה הארץ, וע"כ תנתן לו, משמע שראייה תנאי הוא לנתינה ואי

ראיתי בימים אלה באיזה ספר - ונדמה לי שהיה באחד הראשונים - כי ז' האומות שהיו בארץ ישראל אף פעם לא היתה להם שום השגה במעלת ארץ ישראל, אלא כבהמות וחיות גרו שם, אבל כלל ישראל אי אפשר דבר זה, ולהם לא שייך לגור בארץ ישראל אלא אם יזכו להשיג מעלות ארץ ישראל וההשגות הקשורות בה.

והדבר מוכרח, דהנה כל התורה מראשיתה ועד סופה מסתובב הכל מענין ארץ ישראל, בראשית ברא, פירש"י בשם רבי יצחק שלא נאמר בריאת שמים וארץ אלא בשביל שתתן ארץ ישראל לישראל, וכלום בשביל מקום מושב בכל הגוים נצרך זה להאמר? אלא ודאי שקנין ארץ ישראל שייך לתכלית שלמות השגת התורה.

והנה אברהם אבינו, נאמר לו לך לך אל הארץ אשר אראך, היינו ארץ ישראל, ונתגלה לו זה בחינת אשר אראך, היינו לילך אחריו ית"ש וזה היה הדיבור הראשון אל אאע"ה שהליכתו תהיה לזכות לארץ ישראל ע"י התבטלות לרצונו ית"ש לאן שיוליכנו. ויצחק אבינו לא הורשה לצאת מן הארץ משום שנתקדש בקדושה עליונה וראה שערי שמים פתוחים בשעה שהיה מונח על המזבח, וע"כ לא יתכן לו לצאת כי יופגם ח"ו בהשגותיו. ויעקב אבינו מסר נפשו על פחים קטנים מפני שממונו היה ממון הקדש בלי חשש איסור, ועכ"ז כשהגיע לגבול ארץ ישראל הפקיר הכל כי ראה שכל זה חולין לגבי השגת ארץ ישראל ואין ארץ ישראל כדאי לממון חו"ל אפילו בתכלית שלמותו.

וכל זה לפני שנתקדש ארץ ישראל, כי האבות הק' זכו להשגת ארץ ישראל כבר מקודם, ושוב כל ענין ירידת מצרים מפני שהיה חסרון מעט בהשגת ארץ ישראל ע"י "במה אדע", והוצרכנו להזדכך בגלות מצרים, ולעבור קריעת ים סוף ומתן תורה כדי שיוכלו כל ישראל לראות את הארץ, היינו להשיג בחינת ארץ ישראל, ואילולי מעשה מרגלים היו נכנסים מיד, וחתא מרגלים גרם שנפלו במדרגות ההשגה והוצרכו להתיקונים של המסעות מ' שנה במדבר.

ובזה יובן ענין המעפילים, דלכאורה יפלא הרי אמרו חטאנו והננו כאשר צונו ד', ולמה לא הורשו להכנס? אלא מפני שע"י חטא מרגלים נפלו במדרגת השגותיהם ולכן אע"פ שאמרו חטאנו והיה עזיבת החטא, אבל לא ברגע אחד אפשר לשוב למדרגה של קודם החטא, וכמו שהאריך הרבינו יונה בשערי

תשובה (שער א ס"י מב) על שדוד המלך התפלל "השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני" (נא. יד.), ופי' בשע"ת שהיא הבקשה לחזור למצב של קודם החטא ולהשגה שהיה יכול להשיג מקודם. והמעפילים חטאו בזה ולא הבינו שבמצבם עדיין אי אפשר להשיג מעלת ארץ ישראל.

וראיתי בספר אחד משל, מי שהתקלקל לו שעון ורוצה לתקנו ולוקח לו צבת ופטיש ומסמרים ורוצה בזה לתקן השעון, זה אי אפשר, אם כי כלים אלה טובים לדברים גסים אבל אם יטפל אתם בשעון יקלקלו לגמרי כי טיפולו צריך כלים דקים ועדינים מיוחדים לכך. כך בחינת ארץ ישראל, אי אפשר לזכות לארץ ישראל בהשגות גסות וירודות, אלא צריך לדעת מעלת קדושת ארץ ישראל ע"י דבקות גמורה בו ית"ש וע"י תמימות והשגות באמונה עליונה.

וכדי לזכות להשגת ארץ ישראל, היינו לראות את הארץ, לראות מה מעלת ארץ ישראל, צריך שיכוון לבו קודם לזה ושיעלה במעלות השלמות, ובמידה שאדם משלים עצמו בתכלית תורה ויר"ש ודבקות בו ית' במידה זו יכול לראות את הארץ, ואז תנתן לו.

מצינו אצל יעקב אבינו שנאמר "ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים ויאמר וגו' מחנה אלקים זה ויקרא שם המקום ההוא מחננים" (לב. ג.), ופי' הספורנו שהיו שתי מחנות אלקים, שלו ושל ארץ ישראל, היינו שאי אפשר למלאכי חו"ל שילכו לארץ ישראל אלא מלאכים עליונים של ארץ ישראל מתלויים אליו, אולם בחינת מלאכים אלה הוא כבחינת שלמות מלאכי חו"ל שנתלו לו לפי מעשיו ומדרגתו, ובמידה זה לעומת זה זוכה להשגות של ארץ ישראל.

ואיתא ברמב"ן פרשת אחרי (יח. כה.) כי כל עיקר המצוות ניתנו בשביל ארץ ישראל, ומה שמחויב בחובות הגוף בחו"ל הוא בשביל ארץ ישראל כשנשוב לשם לא יהיו חדשים. וצ"ב ומה אכפת שיהיו חדשים? ודאי אין המכוון שנדע איך לקיימם, שלזה לא צריך אלפיים שנה גלות, אלא הענין הוא שמעלת המצוות שאדם מקיים הוא לפי התדירות ולפי מה שדבוק במצוות [הנה, בעל תשובה ג"כ מקיים המצוות מיד כשמקבל עליו עול מצוות, אבל כלום נומר שרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ראויים בקדושת ומעלת המצוות כמו מי שגידולו בקדושה מבטן אמו ומדורי דורות, וכמש"כ הב"ח בהלכות ברכות התורה (ס"י מז) שיתעצם בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו בקדושת

התורה'...], ורק מי שהוא כבר כזה יכול לחזות בנועם, ולהשיג בחינה מסוימת מאוירא דארץ ישראל, וסימנא מילתא שכבר מקיימים אנו מצוות התורה אלפיים שנה בגלות ועדיין אנו ח"ו בזה בחינת מעפילים, ולא זכינו לשוב לארץ ישראל, מפני שעדיין אין אנו ראויים לראייתה.

וכאמור, צריכים לעבוד להשגת ארץ ישראל בטרם הכנס איליה - כי אלה שנתגלגלו היום לשם, ויוצאים ונכנסים לאות נפשם והנאתם אין להם שום שייכות לקנין ארץ ישראל בבחינה זו [זולת איזה יחידי סגולה של הדור הישן שמסרו נפשם לעלייתם לארץ ישראל], והיותם שם כהמצאם בארץ אחרת בבחינה זו בעוה"ר, וצ"ע אם בכלל אפשרי הדבר בשעה ששם נמצאים בהכרח בשלטון הערב רב המומרים, וכפופים להם בהכרח, ונמשכים אחריהם ומתקלקלות ההשגה האמיתית של ארץ ישראל - וכבר הפליגו חז"ל במי שמצפה לראותה הוא יזכה לה, וצפיה זו היא ההשקפה הנכונה וההשגה העליונה שחפצים לה הבעלי מדרגה בתורה ובר"ש.

ונתעוררתי כעת בביאור הגמרא קידושין (דף לא:): שרבי אבוב ביקש מבנו אבימי שיתן לו כוס מים, ועד שהביא לו נרדם רבי אבוב, והוי קאים אבימי וגחין עלה עד שיתעורר ובין כך דרש דרוש במזמור לאסף, ופירש"י הדרוש מה דאיתא במדרש קינה לאסף מיבעי ליה, אלא שאלולי הקב"ה כילה חמתו בעצים ואבנים של ביהמ"ק לא נשתייר שריד ופליט לישראל ע"כ 'מזמור' לאסף. וכבר תמה במהרש"א מה ענין דרש זה דייקא בשעה שהיה גחין על אביו וכוס מים בידו.

ואולי י"ל דאבימי רצה לקיים כיבוד אב, והוא ע"י שיתן לאביו כוס מים שביקש ואביו ישתה, והנה נרדם, מה יעשה, נמנע ממנו לקיים כבוד אב בפועל, ובכ"ז גם לא הלך לו אלא היה גחין על אביו שיתעורר, ומצפה לקיום כיבוד אב, הרי היה לו עכשיו שעה ראויה להתבונן בגודל מצות כיבוד אב וענינה, והינ עומד כך עם כוס מים ומקיים הצפיה וההבנה וההשגה של כיבוד אב, והיה לו כזה תועלת כי אלולא זאת ואביו היה שותה הכוס היתה נגמרת המצוה ולא היה מתבונן בהשגתה כלל, וע"כ שמח על הצפיה הזאת, וכזה הבין המזמור, כי ע"י שכילה חמתו של הקב"ה בחורבן הבית ונמצאים בגלות ניתן אפשרות להתבונן בגודל ענין ביהמ"ק והעבודה בה, ועל השגה זו נאמר המזמור.

כלל הדברים, ניתן לנו גלות בכלל, ובין המצרים ותשעה באב בפרט, כדי להתאבל היינו לחשוב במעלת ביהמ"ק ובמעלת ארץ ישראל ולהתבונן להשיג ההשגות האמיתיות למען נזכה לזה בשובנו שמה.

וידוע מה שפירשו במש"כ הרמב"ם בסוף הלכות מלכים כי בביאת המשיח תמלא הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים, ע"כ צ"ל שים הוא מקומו וגבולו של ים, ושם מכסה המים, כי אין המים נמצאים רק בגבול הנקרא ים, וכלום המים מכסים הים בשוה, הרי יש מקומות עמוקים ויש מקומות שהמים רק כאצבע, ויש הרים וגבעות בתוך הים? ואכן אין עומק הים אלא לפי הכלי קיבול, כן תהיה בחינת הדעת, כמידה שאדם הכין לו כלי קיבול, כמידה שקנה חכמה והשגה, וכמו שאמרנו לענין מלאכיו של יעקב, כמידת מעלתם כן באו לקראתו מלאכי ארץ ישראל, ומה רחמנות ובושה וכלימה יהיה על אלה שכל השגת ארץ ישראל שלהם בביאת המשיח יהיה כעובי אצבע בתחילת הים, ויש מסתמא גם שלא יזכו לזה כלל.

נ"מכ"ש שח"ו להביט ולדמות השגת ארץ ישראל בהשגות של תקופה זו, שמה שנעשה היום בארץ ישראל אפילו מה שנעשה בין שומרי תומ"צ - גם אם נוסעים לשם ללמוד - כל מי שיש לזה איזהו שייכות בדעתו להמתהווה בתקופה זו אין לזה שייכות אמיתית לארץ ישראל, ורק מי שאינו מביט כלל על מצב תקופה זו של היום אשר הבחנתה היא "שועלים הלכו בה", ומחויבים לראות שהכל ממש בתכלית החורבן, ורק מי ששקוע לגמרי בתורה ומצייר לעצמו השגות ארץ ישראל כמו שהשיגו האבות הק', ודור מקבלי התורה, ודור הנכנסים לארץ ישראל שזכו לה, הוא יכול להבין מעט מהו ארץ ישראל ולמה עלינו לצפות בגילוי שכינתא ית"ש שמה].

וראיתי משל שיש מי שהשגתו מגיע ליתן צדקה לעניים וחולים, אבל אינו יודע מעלת התורה להחזיק תורה, ויהיה כאשר מתעשר כלום עי"ז יבין שצריך לתמוך ת"ת? ודאי לא, אלא ככל שמתעשר יתן יותר לעניים וחולים כפי שהשיג מקודם לפני שנתעשר, משא"כ מי שזכה מקודם להעריך מעלת ת"ת, והיה מחזיק תורה כפי יכלתו, אז אם יתעשר יתן לזה יותר ויותר, כי אין ההרחבה והעושר מעלים השגות האדם במעלות רוחניות.

כך יש להביא משל זה לעניננו, כי בביאת משיח צדקנו לא ישתנו גוף ההשגות, אלא כל חד לפום השגה דיליה יהיה לו הרחבת הדעת, כי קז בסכך הוא

מצומצמים ואינם לאמיתן, מה יועיל להם שיבוטל שעבוד מלכיות, מה הנאה יהיה להם אז, הלא רק בושה תכסה פניהם.

ע"כ העצה היא בימים אלה כמו שאנו מתפללים "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבכנו לאהבה וכו' ולא נבוש לעולם ועד, ותוליכנו קוממיות לארצנו", ומבואר היטב ההמשך של בקשות אלה כמשנ"ת, שנכין עצמנו בהשגות עליונות בעבודת השית [ואפשר הוא שאומרים בתיקון חצות בקינה מהאלשיך הק' "והאלקים יראה לו לשכון באהלו מבלי לו אשר לא עמל בו ולא גדלו"], וכפי עמלנו להארת התורה והשגת ארץ ישראל, כן נדע על מה להתאבל, ובמידה זו נזכה לראות ארץ ישראל באמת בביאת גוא"צ, כאשר קוממיות יוליכנו לארצנו.

ברמב"ם סוף הלכות מלכים: "אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד כו' לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח כו' ולא כדי לאכל ולשתות ולשמח אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה כו' ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים עכ"ל, הרי מי שהיה כל חשקו ועמלו לעסוק בתורה תוך שעבוד מלכיות יסורו ממנו המניעות ויעסוק בתורה מתוך הרחבה, אבל מי שאין לו שייכות לזה, מה יועיל לו סילוק שעבוד מלכיות [וכלום אין אנו רואים זקני עמי הארץ, שכבר אין להם מה לעסוק, והם יושבים ובטלים ואינם עוסקים בתורה? כי לא השיגו מעלות התורה מקודם!], וע"כ אלה שההשגות של מעלות ארץ ישראל

צאתכם לשלום

לכל חברי הקהלה הק' שיוצאים להנפש כדי להמשיך בהתעלות בתורה וביראה מתוך

כוחות חדשים

* * *

גליון ה'פניני' לא יצא לאור בבין הזמנים, ומפני טירדות הזמן כמו כן לא יצא לאור בחודש אלול הבעל"ט

בברכת קיץ בריא ושנה טובה ומבורכת לנו ולכל בית ישראל, ובא לציון גואל בב"א

המערכת